

DEBRECENI EGYETEM
AGRÁRGAZDASÁGI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI KAR
AKKREDITÁCIÓS JELENTÉSE

2006/9/XI/1. sz. MAB határozat

A MAB plénuma által felkért kari látogató bizottság:

Harnos Zsolt

az MTA rendes tagja
elnök

Schmidt János az MTA lev. tagja

Hoschke Ágoston CSc

Náhlik András PhD

Ördög Vince CSc

Forgács Csaba CSc

Papp Barbara DOSZ képviselője

A plénumhatározat dátuma:
2006. december 8.

DEBRECENI EGYETEM AGRÁRGAZDASÁGI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI KAR	Akkreditációs minősítés A
---	-------------------------------------

AZ AKKREDITÁCIÓS MINŐSÍTÉS INDOKLÁSA:

A Kar akkreditálható, mert eleget tesz a MAB követelményrendszerében az egyetemi karral szemben támasztott akkreditációs feltételeknek.

MINŐSÉGÉRTÉKELÉS

Oktatás-képzés

A kar oktatói gárdája felkészült és képes arra, hogy mind az öt képzési szinten jó tudással bíró szakembereket képezzen. A főállású oktatógárda 60 %-a fokozattal rendelkezik, a közeli években további kollégák szerzik meg a PhD fokozatot. Az oktatói korfa kedvező, az átlagos életkor alacsony, amely a következő 5-10 évre dinamikus szakmai erősödést tesz lehetővé. A kibocsátott hallgatók versenyképesek, elhelyezkedési esélyeik nem rosszabbak a más intézményekből kikerültekhez képest. A képzés gyakorlatias jellegét erősíteni szükséges, különösen igaz ez a már akkreditált új BSc szakokra.

Biztosítani kell, hogy a kar Doktori Iskolájában a kívánt számú MTA doktor és habilitált egyetemi tanár a bekövetkező nyugdíjazások mellett is meglegyen. Eddig csak a társadalomtudomány területén került PhD fokozat kiadásra, amely alapján indokoltnak tűnik a DI profiljának szűkítése, amely egyben könnyítené a DI személyi feltételeinek megteremtését is.

Személyi feltételek

A kar oktatásának személyi feltételei folyamatosan javulnak. Ugyanakkor vannak komoly megoldandó feladatok is. Egyrészt az 57 főállású és 3 emeritus professzor és 13 PhD hallgató összesen mintegy 1700 diák oktatását végzi közel 30 külső oktató közreműködésével. Az oktatói terheltség átlagosan magas, mögötte a szórás sem jelentős. Ez a fokozott terhelés a kutatómunkát hátráltatja. A fiatal oktatók fokozatszerzésére a kar nagy figyelmet fordít, és azt anyagi támogatással is (költségátvállalással) segíti. A már, vagy a közeljövőben emeritus professzorrá vált/váló oktatók helyébe nem tud elegendő egyetemi tanár, MTA doktor lépni. Ezért a kar vezetésének még nagyobb erővel kell koncentrálnia és segítenie a fokozatszerzésben a továbblépést megalapozó kutatómunkát. Az interdiszciplináris társadalom- és agrártudományok Doktori Iskolában célként kell kitűzni a hallgatók kutatási eredményeinek a haza konferenciákon túl a nyugat-európai/tengeren túli szakmai konferenciákon való bemutatását. Ezt elősegítendő a PhD hallgatók legalább egy féléves külföldi tanulmányútját nagyobb erőfeszítésekkel elő kell segíteni. Ez a leghatékonyabb út a nemzetközi agrárközgazdasági szakmába való versenyképes beintegrálódáshoz.

Szolgáltatások

A szolgáltatások jónak tekinthetők a DE AC-n.

Az utóbbi években jelentős kollégiumi beruházások történtek egyetemi szinten, ami az integráció elmélyülését is elősegíti, legalábbis hallgatói szinten. A kollégiumi ellátottság kielégítőnek tekinthető. Ugyanez elmondható a sportolási lehetőségekről is.

A nyelvi képzés az a terület, ahol az integrációból adódó előnyöket ki lehetne használni, ez azonban még szervezeti szinten nem valósult meg.

Az AC könyvtára nem nyújt a kor színvonalának megfelelő szolgáltatásokat. A központi olvasóterem nincs felszerelve PC-s elérésekkel, kivéve egy elkülönített helységet. Saját

fejlesztésű informatikai rendszert használnak. A könyv, illetve folyóirat beszerzés csökkenő tendenciát mutat, ami a források beszűkülésének a következménye.

A tanszékeken lévő könyvtári egységek esetében is gondként jelentkezett a legújabb folyóiratok, könyvek elérhetősége.

A jelenlegi szolgáltatások színvonalát növelheti majd a virtuális könyvtárak kialakítása, a nagy nemzetközi információs rendszerekhez való hozzáférés biztosítása.

Az informatikai infrastruktúra jelentős fejlődésen ment keresztül az elmúlt években, s további fejlesztések vannak folyamatban. Jelenleg épül egy az informatika oktatását szolgáló új épület, ami az AC igényeit fogja kielégíteni magas szinten. Az informatikai infrastruktúra összességében kielégítőnek nevezhető, s látszik, hogy az AC folyamatos fejlesztésekkel igyekeznek követni az informatika terén bekövetkező változásokat. Az informatika támogatja az oktatástechnikát is, de annak kihasználása jelentős mértékben függ az oktatóktól.

Kutatás-fejlesztés

Az AVK esetében a kutatás-fejlesztésre jelentős energiákat fordítanak. 176 hazai (multidiszciplináris agrártudományok: 89, multidiszciplináris társadalomtudományok: 57, gazdálkodás- és szervezéstudományok: 20, Közgazdaságtudományok: 9, egyéb: 1) és 42 nemzetközi pályázatban (multidiszciplináris agrártudományok: 31, multidiszciplináris társadalomtudományok: 8, közgazdaságtudományok: 3) játszottak aktív szerepet. A kutatási eredmények nagyszámú oktatási anyagba (könyv, jegyzet) kerültek beépítésre.

Az AVK-n megerősödött TDK munka: 2005-ben az országos TDK konferenciára benevezett 23 dolgozóból 15 helyezett volt, háromszor több, mint a megelőző, 2003. évi OTDK-n.

A jelenlegi közös projekteket tekintve ki kell emelni a kar által országos szinten koordinált HEFOP pályázatot, amely az újonnan induló BSc és MSc szakok tananyagainak kidolgozására irányul. Emellett több, kisebb súlyú kutatási projektje is van a karnak. A 2006. évi futó pályázatok ATC szinten való elemzését tekintve azonban megjegyzendő, hogy az AVK kutatásra fordítható költségvetési kerete és főleg az elnyert pályázatok száma elmarad az MTK kutatási programjaitól. A jövőben tovább kell erősíteni a pályázati tevékenységet, és mindenképpen szükséges a nagyméretű nemzetközi kutatási projektekbe, hálózatokba való bejutás megteremtése.

Vezetés értékelés

A kar vezetése a Kari Tanács mellett számos más csatornát is működtet a kar tanszékeinek összefogására, a kari célok elérésének megalapozása céljából. A felállított bizottságokat többnyire a dékán vagy dékánhelyettes vezeti. Céljuk az adott kérdéskörben a helyzet felmérése, elemzése és a tennivalók megfogalmazása, illetve a zökkenőmentes működés megteremtése. A félév eleji és félév végi vezetői értekezletek jelentősen segítik a vezetői tájékoztatást, tájékozódást és a közös gondolkodásra épülő döntéshozatalt. Az egyetemi célokkal összhangban fokozott figyelem irányul a fiatal oktatók sikeres fokozat szerzésének, illetve továbbképzésének elősegítésére. Ugyanakkor fellelhető a teljesítményekre való erőteljes ösztönzés is.

A belső integráció vonatkozásában igen szoros az oktatási együttműködés a MTK-val. Ugyanakkor az egyetem többi karával és elsősorban a Közgazdaságtudományi karral és a Természettudományi karral eddig csak a számvitel és pénzügy terén sikerült eredményeket felmutatni. Ez azonban nem az AVK kooperációs igényének hiányából eredt. A KTK esetében csak a legutóbbi időben, az új dékán választását követően, figyelhető meg előrehaladás a gazdasági képzés terén az együttműködés szélesítését illetően.

2005-2006-ban teljes körű felmérés készült a Kar oktatóinak körében a dolgozói elégedettségről. A felmérés kiterjedt a vezetői motiváció, szervezeti rend, a hallgatók oktatási programokba történő bevonásának megítélésére, továbbá a vezetők munkájának stratégiai szempontú értékelésére. 1-5 skálán értékelt valamennyi területet az átlagot meghaladó (3,28-4,08) értékkel minősítették.

Az egyéni karrierépítéssel kapcsolatban az oktatók csak közepesre értékelték a személyes életpálya fejlesztést, valamint az ehhez kapcsolódó érdekeltségi-ösztönzési rendszert. Valószínű, hogy ez az alacsony érték a túlterheléssel is összefügg, mindenesetre a vezetésnek ezen el kell gondolkodnia.

Az információáramlással és az erőforrások felhasználásának hatékonyságával összefüggésben az erőforrás szétosztás hatékonyságát illették a legalacsonyabb értékkel (3,33). A pénzfelhasználás átláthatósága is csak kicsivel kapott jobb értékelést, s hasonlóan, a pénzügyi ellenőrzés tekintetében is kritikussabb volt az oktatói gárda.

Az oktatással, szervezéssel, pénzügyekkel és a külső kapcsolatokkal összefüggésben a folyamatok értékelése jelentette a legkritikusabb szintet. E kérdéscsoport együttes értékelését a vezetés jónak értékelte, de ez már valójában a jó szint alatt van.

A jövőbeni kérdésekkel kapcsolatos válaszokból kiderül, hogy a szakirányú továbbképzési szakok növelését támogatnák, a távoktatást már kevésbé. Érdekes, hogy a PhD hallgatók arányának növelése a második legkisebb értéket (3,72) kapta.

A kutatómunkával összefüggésben míg a hallgatói TDK munka fokozottabb támogatásával egyetértettek, addig a fiatal oktatók felkészítésének segítését „csak” 3,8 értékkel honorálták. A publikálási lehetőségek szélesítése is hasonló megítélés alá esett. A karközi együttműködés erősítését lényegében igényelték (3,95) hasonlóan a más karok felé nyújtandó szolgáltatások bővítését és a tananyag ellátással kapcsolatos infrastruktúra fejlesztését is 4, illetve 4 feletti osztályzattal értékelték. A kar oktatóiban van igény az egyetemen belül a társkarok, illetve nemzetközi viszonylatban is a nyitásra.

A TDK aktivitást, és a laboratóriumi ellátottságot kritikusan értékelték. Ennél valamivel jobbat kapott a tudományos közélet, az általános légkör és a szakkönyvtári szolgáltatás, de mindegyik 4 alatti értékkel.

A tisztességes bánásmód és a szervezet személyügyi problémákhoz való hozzáállása, valamint a munkahelyi légkör pontszámai kiemelkedtek. Az összes kérdéskör közül a munkatársi elégedettség kapta a legmagasabb értéket (4,08)

Minőségbiztosítási rendszer megléte, működtetése

A kar minőségbiztosítási rendszere kiterjed a leendő hallgatók megnyerésére, a felvett hallgatók folyamatos tájékoztatására, a hallgatói vélemények folyamatos begyűjtésére, azok értékelésére, a tehetséggondozásra és a hallgatói utógondozásra, a tanári teljesítmények ellenőrzésére. Az Alumni program és a volt oktatókkal való rendszeres kapcsolattartás szintén a rendszer elemét képezi. Az alábbi tevékenységek tartoznak ebbe a körbe:

- A kar külön beiskolázási anyagot készít. A hallgatói felvételeket támogatandó hirdetéseket tesz közzé, szóróanyagokat készít.
- A beiratkozáskor kérdőívek kitöltésével nyernek hasznos információkat a hallgatóktól.
- A tantárgyak meghirdetésekor 16 szempontból álló követelmény rendszernek kell megfelelni.
- Az oktatásban lévő hallgatók félévente értékelik az oktatókat, amelyet kari szinten összesítenek és azt tanszéki szinten is megvitatják. A legjobb oktatók elismerésben részesülnek.

- Intézményi tájékoztatót adnak ki rendszeresen, 2004-től már elektronikus formában.
- 2005 októberétől az oktatási anyagok felkerülnek a honlapra.
- A hallgatói utógondozás érdekében felmérés készült az 1995-2002. évi időszakra. A teljes körben megkeresettek 25-27 %-a válaszolt. A felmérés 2003-tól folytatódik. Vizsgálják az elhelyezkedési lehetőségeket, a hallgatók elégedettségi szintjét és munkaerőpiaci versenyképességét.
- Az oktatói munka folyamatos értékelése.
- Megszervezték az Alumni programot, melynek keretében havonta egy alkalommal kerül sor rendezvényre.
- A nyugdíjba vonult oktatókkal tartják a kapcsolatot, esetenként névhez kötött rendezvényt tartva.
- A díszdoktorokat meghívták a 2002. évi rendezvényre.
- A végzősökről évente Almanach-ot adnak ki.
- ATC szinten kerül sor évkönyv megjelentetésre.
- Tudományos rendezvényekkel (AVA 1, AVA 2 EFITA (európai) növelik a kar vonzerejét.

Integrált intézmény esetén az integrációval kapcsolatos észrevételek

Az integráció terén már vannak kezdeti eredmények, de a kiteljesedés hosszabb folyamatot igényel.

Közös szak

- a Közgazdaságtudományi Karral: a pénzügy és számvitel,
- az Orvostudományi Karral: az egészséges táplálkozás területén.

Várható, hogy a mesterszakok területén további közös szakokat dolgoznak ki, illetve kölcsönösen átoktatással segítik egymás munkáját.

Több területen szerveződnek közös kutatási projektek. Nagy lehetőségek vannak a PhD képzésben, azonban ez még csak a nyelvi képzésben realizálódik, az sem szervezett formában.

A KAR TOVÁBBI MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ MEGJEGYZÉSEK, JAVASLATOK:

Hogyan készüljön fel az intézmény a soron következő akkreditációs értékelésre?

- Fokozza a belső integrációból adódó oktatási és kutatási együttműködést, amely minőségjavítást és költségcsökkentést egyaránt kínál.
- Erősítse kapcsolatait a nemzetközi agrárközgazdasági szakmai körökkel.
- Tovább erősítse a kar az oktatók kutatómunkáját ezzel alapozva meg a folyamatos fokozatszerzést a karon és az előrehaladást az egyének szintjén, s törekedjen a jelenlegi kedvező korfa karbantartására.
- A Doktori Iskola célként tűzze ki, hogy a hallgatói legalább egy féléves külföldi részképzésben vegyenek részt nyugat-európai vagy tengerentúli egyetemeken.

MULTIDISZCIPLINÁRIS AGRÁR TUDOMÁNYOK

A tudományághoz tartozó képzések

Alapképzések:

<p>A szak megnevezése: informatikus agrármérnök <u>Képzési szint:</u> egyetemi <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 10 félév <u>Képesítési követelmény Korm. rend. száma:</u> 220/2002. (X.24.) A jogutód alapszak: informatikus és szakigazgatási agrármérnöki <u>képzési területe:</u> agrár <u>képzési ága:</u> gazdasági, vidékfejlesztési és informatikus agrármérnöki</p>	<p><i>A képzések akkreditációs minősítése</i></p>
<p>A szak megnevezése: vidékfejlesztési agrármérnök <u>Képzési szint:</u> egyetemi <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 10 félév <u>Képesítési követelmény Korm. rend. száma:</u> 146/1998. (IX. 9.) A jogutód alapszak: gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki <u>képzési területe:</u> agrár <u>képzési ága:</u> gazdasági, vidékfejlesztési és informatikus agrármérnöki</p>	<p style="font-size: 2em;">A</p>

A tudományág általános értékelése

Oktatás – képzés

A kar erős a multidiszciplináris agrártudományok tudományágban, ahol 57 fős oktatói létszáma van, 20 fokozatos mellett az ösztöndíjas PhD hallgatók száma 12. A kapcsolódó tudományágakban (erdészeti: 1, multidiszciplináris természet-tudományok: 6, növénytermesztési és kertészeti tudományág: 2.) összesen 9 oktató van, köztük 2 fokozattal rendelkezik. A Gazdálkodás és szervezéstudományok tudományágban tevékenykedik 13 oktató, közöttük mindössze 3 fokozatos. Az előző két területhez kapcsolódóan viszont erős a közgazdaságtudományok tudományága: 16 oktató közül 12 fokozattal rendelkezik (75 %), egy fő az MTA doktora. Az állam-, jog- és politika tudományok: 4 fő (1 fokozatos), a gazdálkodás és szervezéstudományok 3 fő (mindhárom fokozatos). Ezen kívül a matematikai és számítástudományi tudományágot 1 fokozattal rendelkező képviseli.

Oktatói háttér

A kar 57 főállású oktatóval, + 3 emeritus professzorral rendelkezik. Az oktatásban részt vesz még 13 PhD hallgató, rajtuk kívül mintegy 30 a külső közreműködők száma. A főállású kari oktatók 60 %-a tudományos fokozattal rendelkezik. A teljes oktatói létszám 101 fő, + 3 emeritus. A külső oktatók esetében a fokozatosak aránya alacsonyabb. A kar főállású oktatói korfája határozottan jó, a 25-54 év közöttiek aránya - tízéves intervallumokban - lényegében kiegyensúlyozott, a legfiatalabbak valamivel átlag feletti arányával.

Az oktatásban a gyakorlatias képzés erősítésére fokozott törekvés van, a gyakorlatoztató helyek kiépültek, ahol megfelelő képesítésű szakemberek segítik hallgatókat munkájukban. A számonkérés folyamatos, több tárgyban komoly önálló, gyakorlatias jellegű (pl. üzleti terv készítése) feladat végzést követlenek meg.

A karnak meg kellett küzdenie azzal, hogy a társadalomtudományi látásmódot erősítse. Az oktatásban a lexikális tudás helyett a gondolkodásmód fejlesztése került a középpontba.

A gazdasági jellegű képzés érdemleges megújítására volt szükség, amely jól halad. Ebben a kar erőssége a sok fiatal oktató. Ugyanez egyben hátrány is, mert a fiatalok kitörése meglehetősen nehéz, ha nincsenek megfelelő számban szakmailag elismert idősebb oktatók a közelükben. Az egyetemi tanárok nagyobbik része idős, és már a

kellő dinamizmussal nem tudnak segíteni a fiatalok menedzselésében. Nehezíti a helyzetet magas az óraterhelés. A kar Az 57 főállású oktatója 1700 hallgatót oktat.

Jelentős a kar aktivitása és eredményessége a kutatásokban és főként a hazai kutatásokban. A beszámolási időszakban a hazai kutatások száma 176, döntő súllyal az interdiszciplináris agrár- és társadalomtudományok szerepelnek. A hazai pályázatokból a kar kezdeményezett 70-et. A 42 nemzetközi kutatási témából 17 esetben a kar volt a koordinátor. A kutatásokból közreadott 1565 publikáció, valamint a 283 könyv és jegyzetanyagba beépült kutatási eredmények elismerésre méltóak, amellyel jelentősen hozzájárultak a fiatal kar országos és nemzetközi elismertségéhez. Jelentős a kar oktatóinak, kutatóinak hazai és nemzetközi közéleti tevékenysége is. A fokozattal rendelkezők MTA másrészt az MTA DB tudományos bizottságaiban dolgoznak. A nemzetközi tudományos testületi tagságok száma 26, ketten vezetői pozíciót is betöltenek.

A kar 12 szakmai műhelyt tart fenn, 9 közülük nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. Tevékenységük eredményes, amelyet az elnyert díjak, szabadalmak, nemzetközi témavezetések és a magas nemzetközi idézettség támasztanak alá.

Az informatikus agrármérnök szaknak két szakiránya van: a gazdasági és vidékfejlesztés informatikai és az agrár és környezet informatikai szakirány.

A szak indítása 2003/2004-es tanévben történt. Az 5 tárgyfelelős közül kettőnek van tudományos fokozata és három egyetemi doktori fokozattal rendelkezik.

Az infrastrukturális ellátottság elegendő, a laborok, tantermek és oktatók számítógépek esetében pedig jó. Színvonaluk megfelelő, kivétel az előadótermek, ahol az ennél kedvezőbb, vagyis színvonalas. Az infrastrukturális eszközök ellátottsági átlaga mögött az egyes tanszékek között jelentősebb eltérések vannak. Így pl. a Munkatudományi Tanszék esetében a folyóiratok, informatikai eszközök és oktatási eszközök vonatkozásában a beszámoló hiányt jelez (a helyzet a beszámoló időszakot követően azonban sokat javult), míg más tanszékeken az eszközellátottság kifejezetten jó. A kapacitások kihasználása órarendileg megfelelő néhány esetben azonban túlterhelés van a projektorok, a laptopok és az oktatói laborok használatában.

A szakra 2,7-szeres túljelentkezés volt indításkor, de annak mértéke a második évben számottevően csökkent. A felvettek száma 49 illetve 42. Jelentős a lemorzsolódás 11 fő az első évfolyamból.

A szak és szakirány felelős és főtárgy felelősök vezető oktatók, az utóbbi esetben a 3-3 főtárgy mellett 5-5 tárgyfelelősi teendőket ellátva. A felelősök, illetve minősítettek aránya a minimum követelményeknek megfelel.

A vidékfejlesztési agrármérnök szaknak két szakiránya van: a falusi vendéglátás és turizmus és a vadgazdálkodási és természetvédelmi.

A szakon az első diplomások most végeznek. A túljelentkezés sokszoros, de a kezdetekhez képest 60 %-kal csökkent, az évente felvett létszám a kezdeti jelentős ingadozás után 40 fő körül stabilizálódik, a lemorzsolódás jelentős, különösen az első csoportnál, ahol az induló 31 főből a jelenlegi IV. évfolyamon már csak 4 fő van.

A szakért felelős tanszék oktató létszáma 5 fő (2 tud.fokozatos), 3 fő dr univ.

A képzés 21 főtárgy felelőse kettő kivételével vezető oktató. Két oktató 3 főtárgy felelőse, egy pedig 4 főtárgyé (!). 7 fő 4 vagy 5 tantárgy felelőse. Minden oktató csak egy állami intézményben oktat.

A szak, illetve az 5 szakirány felelős mind teljes munkaidős vezető oktató, ill. vezető nyelvtanár. Három oktató összesen 4 vagy 5 tárgy felelőse. A felelősök, illetve minősítettek aránya a minimum követelményeknek megfelel.

A szakon a kar tanszékeinek 16 oktatója (14 fokozatos), 20 tárgyat tanít.

Infrastrukturális feltételek

Az *informatikai agrármérnök* szak infrastrukturális ellátottsága mennyiségi szempontból kiegyenlítetten elegendő, ezt meghaladóan jó a labor és számítógép és előadóterem valamint az oktató és számítógép ellátottság. A színvonalat illetően az minden vonatkozásban megfelelő, sőt az előadótermek esetében színvonalas.

A *vidékfejlesztő agrármérnök* szakon a mennyiségi ellátottság valamivel jobb, átlag feletti a tantermi, oktatási helyiségi és prezentációs technika s különösen bőségesnek ítélik a könyvtári szolgáltatásokat és az alap infrastruktúrát. A színvonal szintén magas az oktatási helyiségek és alap infrastruktúra esetében nemzetközi szintű, de a számítástechnikai termék vonatkozásában csak elfogadható.

A képzések tartalma, a tananyag korszerűsége

Az informatikus agrármérnök szakon a mezőgazdasági ismereteken belül a kompetencia a mezőgazdasági termelési ismeretekhez kapcsolódóan teljes mértékben, míg a szakigazgatási rendszerek ismerete vonatkozásában részben, az informatikai eszközök beszerzése és kihelyezése terén pedig nem teljesül. A gazdasági és humán ismeretek esetében a kompetenciáknak való megfelelés a másik három kompetencia esetében is többnyire teljesül. Az informatikai alapok esetében a megfelelés már összességében alacsonyabb szintű, de egyes tárgyak legalább egy-egy kompetenciának teljes mértékben megfelelnek. A differenciált informatikai ismeretek kompetencia megfelelése erős. A tantárgyak szakmai színvonala: 9 innovatív, 10 reprodukáló és 20 leíró jellegű.

A *vidékfejlesztési agrármérnök* szak kompetencia követelményeit tekintve egyértelműen magas a megfelelés a növénytermesztés, állattenyésztés és ökonómia terén (komp. 3), míg a másik négy kompetencia elem esetében a 24 tárgyból csak 2-4 esetében mondható ez el.

A részleges megfelelés szintje nem határozható meg az anyagból. A tantervben feltűnő az állattenyésztési ismeretek (168 óra, 50%-kal haladja meg a növénytermesztési ismereteket) és a gazdasági matematika magas óraszám (112). A tananyag szakmai színvonala 5,5 tárgy esetében innovatív, 7 tárgynál leíró a többségnél reprodukáló.

A szak csak 4 éve indult, tankönyv még nincs, az irodalom használata mellett egy jelentős tananyag fejlesztés a HEFOP pályázat keretében indult meg

A két szak tananyag ellátottsága vegyes, tanszék és nem szakspecifikus képet mutat. Egyes tárgyak esetében: pl. Vállalati gazdaságtan, projekt menedzsment tárgyaknál országosan használt tankönyveket, illetve szakkönyveket használnak irodalom kiegészítéssel, más esetekben saját kiadású, jegyzet, könyv áll rendelkezésre. Főleg az új tárgyaknál az irodalmi ismeretek nélkülözhetetlenek. A módszertani tárgyak előnyösebb helyzetben vannak, mert a jegyzetek, könyvek avulása lassúbb. Igaz a számvitel esetében is szinte folyamatos aktualizálást kell végezni a tananyagokban is.

Hallgatói teljesítmények

A **nappali tagozatos hallgatók** általában elégedettek voltak az oktatás színvonalával, azt jobbnak tartják, mint más intézményeké. A gyakorlatiasságot lehetne erősíteni. A külföldi rövid időtartamú utakat igen a hasznosnak vélik. Viszonylag kevesen vettek részt külföldi tanulmányúton, aminek itthon tanulmányokba való beszámítását szabályozatlannak tartják, intézése nehézkes. Ezt érdemes lenne áttekinteni, mert várhatóan a nemzetközi kapcsolatok bővülésével a külföldi tanulmányutak, részképzések gyarapodásával ez mindennapos problémává válhat.

A katalógust szerintük - egyes oktatók - a gyengébb előadás színvonal miatt az óralátogatások biztosítása érdekében alkalmazzák - vélekedtek, de azt nem igazán nehezményezik a hallgatók.

A **végzett hallgatók** véleményéből érdemes kiemelni, az egyébként egymással némileg ütköző alábbi megállapításokat:

- A képzésnek gyengült az agrárjellege, sokrétűvé vált, amely az elhelyezkedésben előnyként jelent meg. Többféle munkakörbe is könnyű volt beilleszkedni. Nem adott szűk profilt a képzés, ezért azt a későbbiekben további tanulással kell pótolni.
- A vállalati gyakorlat jobb, mint a tanüzemi.
- Volt, aki a képzésnek mind a gazdasági oldalát, mind a mezőgazdasági jellegét jónak ítélte.
- Az alapok jók, de a gyakorlat orientáltságot erősíteni kellene.
- Javasolták, hogy PhD hallgatók által menedzselte farm gazdaságok legyenek bekapcsolva az oktatásba.
- A képzés még mindig magán hordja a nagyüzemi jelleget.

A PhD hallgatók főbb észrevételei:

- A karrier lehetőség elsősorban a kutatói-oktatói vonalon van meg. A heti 4 óra oktatás mellett van idő a kutatásra.
- A Doktori Iskola segítséget nyújtott a pre-doktori időszak alatt is.
- Észrevételezték, hogy a korábbi külföldi tanulmányutakból csak kevés tantárgyat számítottak be. A megkérdezett 25 hallgatóból eddig csak 3 fő volt legalább egy félévet külföldi tanulmányúton.
- Problémaként vetődött fel, hogy a PhD évek nem számítanak be a ledolgozott évekbe.
- A PhD képzésben részt vevők közül mindössze 3 fő szerzett máshol Master diplomát. Közülük ketten az egyetem másik karán, egy pedig Mosonmagyaróváron végzett.

A képzések koordinálása

Mind az informatikus agrármérnök, mind pedig a vidékfejlesztési agrármérnök esetében a szakon folyó oktatásban lényegében a kar minden egyes tanszéke részt vesz. Az oktatott tantárgyak száma magas. Mindkét szak fiatal, az első diplomások a vidékfejlesztési szakról most kerülnek ki. A képzések koordinálása a karon belül megoldott, a tantervi egyeztetések megvalósulnak. Ahol lehetőség van a közös tárgyakat összevontan oktatják. Belső integráció a TTK-val megindult, de nem jelentős. A Közgazdasági kar részéről az elmúlt időben az indokoltnál jóval alacsonyabb volt a kooperációs hajlandóság. Megvalósult az együttműködés a volt Számvitel és Pénzügyi Tanszék vonalán, de a lehetőségek kihasználatlanok maradtak a Vállalatgazdaságtan Tanszék oktatási területén. Úgy tűnik, hogy az új dékánal az együttműködés erősödni fog. Az új közgazdasági kari dékánja jelezte is, hogy a feszültség oldódik, és a kooperációt szélesíteni fogják.

A tudományágat érintő jövőbeli képzésekre vonatkozó megjegyzések, javaslatok:

Az adott tudományágban, illetve a jogutód szakokon a Kar képes minden szinten a képzésre az új rendszerben. Ennek bizonyítéka az is, hogy az AVK koordinálta az *informatikus és szakigazgatási agrármérnök*, valamint a *gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök* szaklétesítéseket, egy HEFOP pályázat keretében konzorciumvezetőként dolgozzák ki a tananyagokat.

Mínt hogy multidiszciplináris tudományágról van szó, így nagy lehetőségek vannak a karközi együttműködésre (Közgazdaságtudományi Kar, Informatikai Kar stb.), amit célszerű kihasználni mind az oktatás, mind a kutatás terén.

GAZDÁLKODÁS- ÉS SZERVEZÉSTUDOMÁNYOK
és
MULTIDISZCIPLINÁRIS AGRÁRTUDOMÁNYOK

A tudományághoz tartozó képzések

Alapképzések

<p><u>A szak megnevezése:</u> gazdasági agrármérnök <u>Képzési szint:</u> egyetemi <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 10 félév <u>Képesítési követelmény Korm. rend. száma:</u> 146/1998. (IX.9.) <u>Más tudományági besorolása:</u> Multidiszciplináris agrártudományok <u>A jogutód alapszak:</u> gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki <u>képzési területe:</u> agrár <u>képzési ága:</u> gazdasági, és vidékfejlesztési és informatikus agrármérnöki</p>	<p><i>A képzések akkreditációs minősítése</i></p>
<p><u>A szak megnevezése:</u> mezőgazdasági szakigazgatási agrármérnök <u>Képzési szint:</u> főiskolai <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 6 félév <u>Képesítési követelmény Korm. rend. száma:</u> 166/1996. (XI.20.) <u>Más tudományági besorolása:</u> Multidiszciplináris agrártudományok <u>A jogutód alapszak:</u> informatikus és szakigazgatási agrármérnöki <u>képzési területe:</u> agrár <u>képzési ága:</u> gazdasági, és vidékfejlesztési és informatikus agrármérnöki</p>	<p style="font-size: 2em;">A</p>
<p>felsőfokú szakképzés</p>	
<p><u>A szak megnevezése:</u> informatikus statisztikus gazdasági tervező <u>A képzési program OKJ száma:</u> 55 4641 01 28/1998. (VI.10.) MKM <u>Képzésben résztvevő társintézmény (ha van)</u></p>	
<p>szakirányú továbbképzés</p>	
<p><u>A szak megnevezése:</u> humánmenedzsment <u>Képesítési követelmény OM. rend. száma:</u> 7/1999. (II. 1.)</p>	
<p><u>A szak megnevezése:</u> turizmus <u>Képesítési követelmény OM. rend. száma:</u> 7/1999. (II. 1.)</p>	
<p><u>A szak megnevezése:</u> vállalkozási menedzsment <u>Képesítési követelmény OM. rend. száma:</u> 7/1999. (II. 1.)</p>	

A tudományág általános értékelése

Oktatói háttér

A kar 57 főállású oktatóval, plusz 3 emeritus professzorral rendelkezik. Az oktatásban részt vesz még 13 PhD hallgató, rajtuk kívül mintegy 30 a külső közreműködők száma. A főállású kari oktatók 60 %-a tudományos fokozattal rendelkezik. A teljes oktatói létszám 101 fő, plusz 3 emeritus. A külső oktatók esetében a fokozatosak aránya alacsonyabb. A kar főállású oktatói korfája határozottan jó, a 25-54 év közöttiek aránya - tízéves intervallumokban - lényegében kiegyensúlyozott, a legfiatalabbak valamivel átlag feletti arányával.

Az oktatásban a gyakorlatias képzés erősítésére fokozott törekvés van, a gyakorlatoztató helyek kiépültek, ahol megfelelő képesítésű szakemberek segítik hallgatókat munkájukban.

A számonkérés folyamatos, több tárgyban komoly önálló, gyakorlatias jellegű (pl. üzleti terv készítése) feladat végzést követlenek meg.

A karnak meg kellett küzdenie azzal, hogy a társadalomtudományi látásmódot erősítse. Az oktatásban a lexikális tudás helyett a gondolkodásmód fejlesztése került a középpontba.

A gazdasági jellegű képzés érdemleges megújítására volt szükség, amely jól halad. Ebben a kar erőssége a sok fiatal oktató. Ugyanez egyben hátrány is, mert a fiatalok kitörése meglehetősen nehéz, ha nincsenek megfelelő számban szakmailag elismert idősebb oktatók a közelükben. Az egyetemi tanárok nagyobbik része idős, és már a kellő dinamizmussal nem tudnak segíteni a fiatalok menedzselésében. Nehezíti a helyzetet magas az óraterhelés. A kar 57 főállású oktatója 1700 hallgatót oktat.

Jelentős a kar aktivitása és eredményessége a kutatásokban és főként a hazaiban.

A beszámolási időszakban a hazai kutatások száma 176, döntő súllyal az interdiszciplináris agrár- és társadalomtudományok szerepelnek. A hazai pályázatokból a kar kezdeményezett 70-et. A 42 nemzetközi kutatási témából 17 esetben a kar volt a koordinátor. A kutatásokból közreadott 1565 publikáció, valamint a 283 könyv és jegyzetanyagba beépült kutatási eredmények elismerésre méltóak, amellyel jelentősen hozzájárultak a fiatal kar országos és nemzetközi elismertségéhez. Jelentős a kar oktatóinak, kutatóinak hazai és nemzetközi közéleti tevékenysége is. A fokozattal rendelkezők MTA másrészt az MTA DB tudományos bizottságaiban dolgoznak. A nemzetközi tudományos testületi tagságok száma 26, ketten vezetői pozíciót is betöltenek.

A kar 12 szakmai műhelyt tart fenn, 9 közülük nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. Tevékenységük eredményes, amelyet az elnyert díjak, szabadalmak, nemzetközi témavezetések és a magas nemzetközi idézettség támasztanak alá.

Oktatás – képzés

A **gazdasági agrármérnök** egyetemi szaknak öt szakiránya van. Az oktatott 26 főtárgy a MAB követelményeknek megfelel. A szak, illetve szakirány felelősök kivétel nélkül főállású vezető oktatók, akik más karon/intézményben nem látnak el szakfelelősi feladatot. Egy fő 4 (!) főtárgyért felel, és 5 oktató 5 tárgyfelelőse egyenként. A főtárgy felelősök egy kivételével mind rendelkezik tudományos fokozattal. Egy főtárgyfelelős oktató van, aki 2 államilag támogatott intézményben lát el oktatási feladatot.

Az oktatott tárgyak a közepesnél erősebben felelnek meg a kompetencia követelményeknek. Erősebb a megfelelés szintje az agronómiai, a közgazdasági és módszertani ismereteknek (komp 1) és a mezőgazdasági élelmiszeripari vállalatok projektirányítási követelményeknek (komp 3), ezektől valamivel elmarad az irányítás, forgalmazás pénzügyi ismeretek és informatikai ismereteknek való megfelelés szintje. A tárgyak többsége legalább egy kompetenciai követelménynek teljes mértékben megfelel, míg 5 tárgy esetében a megfelelés legmagasabb értéke a részleges megfelelés. 8 tárgy innovatív, 3 leíró és a többség reprodukáló jellegű ismeretet ad.

Az oktatók tudományos minősítése magasabb, mint a MAB minimum követelménye és szakmai oktatási tapasztaltuk kiemelkedő.

Az infrastrukturális ellátottság mennyiségi szempontból a számítástechnikai tantermek és idegen nyelvi labor esetében elegendő, a többi infrastrukturális elem esetében ennél jobb, a könyvtár és az alapinfrastruktúra esetében pedig bőséges. Azok színvonalasak vagy nemzetközi szintűek, kivéve a számítástechnikai tantermet (elfogadható) és a nyelvi labort (megfelelő). Az oktatás minősége szempontjából többlet lehetőségek állnak rendelkezésre.

A szakra jelentkezők száma évről évre erősen ingadozik, de egyértelmű a túljelentkezés, bár a jelentős csökkenés éppen a 2004/2005. tanévben volt (215 fő). A nappali tagozatra felvettek száma: 140-150 fő. Az évfolyamok létszáma 120-150 között változik. A lemorzsolódás folyamatosan csökken. A szakról került ki a kar OTDK résztvevő hallgatóinak 80 %-a, vagyis 20 fő, amelyből 9 hallgató helyezést ért el.

A **mezőgazdasági szakigazgatási agrármérnök** főiskolai szakon a két kompetencia követelmény közül a mezőgazdasági szakigazgatási feladatok ellátásának (komp 1) a tantárgyak jól megfelelnek, döntő részük pedig teljes mértékben. A színvonalas gyakorlatias képzést a tangazdaságban, illetve a kihelyezett tanszékeken dolgozó szakemberek biztosítják. A második számú kompetencia követelménynek, az önkormányzati költségvetés keretében gazdálkodó intézmények gazdálkodásának szervezése, a megfelelés közepes feletti. A tárgyak zöme legalább egy kompetencia követelménynek teljes mértékben eleget tesz. A tárgyak közül egy innovatív, 3 leíró és a többi reprodukáló jellegű ismeretet. ad. A nappali és a levelező tagozatos oktatás tantervében az egyes tárgyak súlya több helyen jelentősen eltérő. A gyakorlati igényeknek való jobb megfelelést segíti a Záróvizsga bizottságokban helyet foglaló gyakorlati szakemberek véleményének ismerete és az elvégzett munkaerő piaci felmérések eredményei.

Az oktatók a **tudományos minősítettség** tekintetében teljesítik a MAB minimum követelményeit. A főtárgyfelelősök egy kivételével fokozattal rendelkeznek. 1 fő három főtárgy felelőse, míg 2 oktató öt tantárgyfelelősi feladatot lát el egyenként. Az oktatásban a vezető oktatók mellett egyetemi adjunktusok és tanársegédek is részt vesznek.

Az **infrastrukturális ellátottság** mennyiségi szempontból a számítástechnikai tantermek és idegen nyelvi labor esetében elegendő, a többi infrastrukturális elem esetében ennél jobb, a könyvtár és az alapinfrastruktúra esetében pedig bőséges. Azok színvonalasak vagy nemzetközi szintűek, kivéve a számítástechnikai tantermet (elfogadható) és a nyelvi labort (megfelelő). Az oktatás minősége szempontjából többlet lehetőségek állnak rendelkezésre.

A szakra jelentkezők száma egy kiugró évet leszámítva 140-215 között szóródik a nappali tagozaton és ettől kb. 40 %-kal marad el a levelező tagozat. A felvettek a jelentkezők fele/kétharmada a nappalin tagozaton, ennél magasabb a levelező felvételi aránya. Az oklevelet szerzők száma a nappali tagozaton stabil, a levelezőn egyértelműen növekvő tendenciájú, s 2005-ben már meghaladta a nappalin végzetek számát.

A lemorzsolódás folyamatosan csökkent. TDK-s dolgozatot 5 hallgató készített 2003-ban, az OTDK-n is részt vett 3 fő. 2005-ben TDK munka nem készült a szakon.

A **vállalkozási menedzsment** szakirányú továbbképzési szak korábban Budapestre kihelyezett képzés volt. 2005-től Debrecenben indították.

A szak- és szakirány felelősök mindegyike tudományos fokozattal rendelkezik. Infrastrukturális ellátottsága elemeit tekintve elegendő, illetve jól ellátott és színvonalas. Az oktatás minősége a fontos elemek esetében választékban és mennyiségben is többlet lehetőségekkel rendelkezik, korszerűségben és egyéb jellemzőiben átlagon felüli. A hallgatói létszám 2002-től folyamatosan csökken, 2005-ben már csak 17 fő volt.

A végzetek oklevél minősítése zömében jó és jeles. A hallgatók a kreativitás terén jobb, a lexikális tudás megszerzése tekintetében gyengébb eredményeket produkáltak.

A vállalkozási menedzsment szakhoz hasonló a **turizmus és a humánmenedzsment** szakirányú képzés oktatása is.

Az **informatikai statisztikus és gazdasági tervező** felsőfokú szakképzési szaknak egy szakiránya van: a *gazdasági és vidékfejlesztés informatikai* szakirány. A 4 főtárgyfelelős mindegyike fokozattal rendelkezik, ketten gazdálkodási és szervezés tudományból, egy közgazdasági tudományokból és egy pedig multidiszciplináris társadalomtudományokból szerezte fokozatát. Hárman közülük 5 tantárgy esetében felelősök. Minden főtárgyfelelős csak egy államilag támogatott intézményben végez oktatási feladatot. A szak mind a felelősök, mind az oktatók és minősítettek vonatkozásában teljesíti a MAB minimális követelményeit. Az oktatók szakmai tapasztalata különböző, de az oktatáshoz mindegyik esetben megfelelő.

A szak infrastrukturális elemeinek ellátottság többnyire elegendő, de a laboratóriumok, számítógépek, tantermek és oktatók vonatkozásában, jól ellátott. Színvonaluk az előadótermek kivételével, amely színvonalas, csak megfelelő.

A szakra jelentkezők száma 80-140 között változott, 2002-től csökkenő. A felvettek létszáma 38-53 között ingadozott. A lemorzsolódás jelentős, de csökkenő mértékű. A végzetek száma 2002 és 2005 között 22-37 között volt, enyhe csökkenő tendenciával. Évente 1 esetleg 2 fő diplomája volt kitűnő, jeles nem volt, a jó illetve a közepes minősítés dominált.

A tudományágat érintő jövőbeli képzésekre vonatkozó megjegyzések, javaslatok:

Az egyetemi szakok jogutód alapszakjai a multidiszciplináris agrártudományok körébe lettek sorolva, így az ott megfogalmazott észrevételek az érvényesek.

INTERDISZCIPLINÁRIS TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK [TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK ÉS AGRÁRTUDOMÁNYOK]	
<i>A tudományághoz tartozó képzések</i>	
<i>Doktori képzés, Doktori Iskola</i>	
<p><i>A doktori iskola megnevezése (a tudományági besorolásai):</i></p> <p style="text-align: center;">INTERDISZCIPLINÁRIS DOKTORI ISKOLA</p> <p>Társadalomtudományok (gazdálkodás- és szervezéstudományok) és Agrártudományok (növénytermesztési- és kertészeti tudományok, állattenyésztési tudományok)</p> <p><i>A Doktori iskola vezetője:</i> Szabó Gábor DSc</p>	<p><i>akkreditációs minősítés</i></p> <p style="font-size: 1.5em; font-weight: bold; margin-top: 20px;">AHI</p>
<p><i>A Doktori Iskola értékelése</i></p> <p>Az AVK „Interdiszciplináris Társadalom- és Agrártudományok Doktori Iskolát” tart fenn, akkreditálásának éve: 2002.</p> <p>Az Agrártudományokon belül <i>növénytermesztési és kertészeti tudományok</i>, valamint az <i>állattenyésztési tudományok</i>, míg a Társadalomtudományokon belül a <i>gazdálkodás- és szervezéstudományok</i> profillal. 2005-től az EDHT döntése alapján két programot működtet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az élelmiszer-gazdasági vállalkozások és vidékfejlesztés gazdaságtana 2. A társadalmi aszimmetriák jellemzői és kezelhetősége. <p>Az oktatási szint egyértelmű erősítését jelentette a „Agrárgazdasági kutatómódszertan” és a „Kvantitatív módszertani ismeretek” c. tárgy kötelező felvétele a beszámolási időszakban.</p> <p>A DI jelenleg teljesíti a követelmény szerinti személyi feltételeket, de a kor miatt kikerülők helyére a megfelelő fokozattal rendelkező személyek biztosítása közvetlen feladat. A 23 belső tag mellett, 15 külső taggal rendelkezik.</p> <p>A felvett hallgatók száma ingadozó. Nappali: többnyire 3-5 fő, levelező: 9-18. A lemorzsolódás jelentős, az évfolyam létszám második évfolyamtól 9-13 fő, oklevelet szerettek száma 2001-2005 között: 18, a képzés kezdete óta: 26. Abszolutóriumot eddig 48 fő szerzett. A kiadott diploma minden esetben gazdálkodástudományi területről történt.</p> <p>A DI alkalmanként külföldi előadót hív meg egy-egy előadásra.</p> <p>A hallgatók kutatási eredményeikkel hazai és külföldi konferenciákon vesznek részt. Ezek száma összesen 127, meglehetősen impozáns, gyakorisága a hallgatók között erőteljesen szóródik. Nagy többsége azonban hazai konferencia, kisebb részt a szomszédok országokban szervezett tanácskozás. A nemzetközi megmérettetést jelző nyugat-európai, tengeren túli vagy más földrészekén szervezett konferencia szereplés száma mindössze 9 és ez 7 főt érint. 2001-2005 között 5 hallgató vett részt külföldi részképzésben (USA: 1, Németország: 2, Lengyelország: 1 fő). Egy fő 10 hó, 2 fő: 3-3 hó és egy fő: 1 hó időtartammal. A DI közreműködött 2 alkalommal a „Tudósjelöltek a mezőgazdaságban” és egy alkalommal az „Agrárgazdaság, Vidékfejlesztés és Agrárinformatika (AVA) konferencia megszervezésében.</p> <p>A DI SWOT elemzése reális: Belső korlátok: az alapító belső tagok számát rövid időn belül növelni kell. Az Iskolának nincs akadémikus tagja. Az MTA doktorok átlagéletkora magas.</p>	

Az iskola erőssége közé tartozik, hogy a nagymultú Debreceni Üzemtani Iskola tapasztalataira épít. A programban mind a mezőgazdasági, mind a közgazdasági területen fokozatot szerzett oktatók, kutatók vannak. Javult a PhD hallgatók tanszékek és témavezetők közötti megoszlási aránya.

Gondok:

- a levelező hallgatók egy része más intézményben nem a tanulmányaihoz kapcsolódó területen dolgozik.
- hallgatói publikációk között kevés a nagyobb lélegzetű tanulmány.

Közlemények száma 2001-2005 között:

- Könyv, jegyzet (magyar nyelvű): 8.
- Többszerzős könyv, jegyzet (magyar nyelvű): 118,
- Tudományos folyóiratban megjelent közlemény: magyar nyelven: 51, idegen nyelven: 9.
- Egyéb cikk: Magyar nyelven: 203, idegen nyelven: 66.

Összefoglaló javaslat

A Doktori Iskola a személyi feltételeket tekintve formálisan megfelel az akkreditációs követelményeknek, de annak a határán van. Az akkreditáció során elfogadott 3 tudományág közül, csak egyben, a gazdálkodás-és szervezéstudományok tudományágban működik.

Ezért a doktori iskola további működése határozott időre szólóan támogatható.

A doktori iskola akkreditációjának határideje: **2007. december 31.**

Ezen határidőig

- a.) Igazolni kell azt, hogy a Doktori Iskola személyi állománya hosszabb időre teljesíti a feltételeket.
- b.) Felül kell vizsgálni az iskola profilját, ha szükséges, akkor más tudományági besorolást kell kérni.